

שבתות

עלון שבועי להנחלת נועם כבוד השבת וקדושתה

ירושלים	מוצ"ש	ר"ת
7:07	8:22	8:59
7:23	8:25	8:56
7:15	8:26	8:57
7:21	8:23	8:54
8:00	9:07	9:32
8:33	10:08	10:14

על מה מתאבלים?

שלא תהא צרה

הימים הקשים שבשבוע האחרון, בחיפוש אחר הילד לייביש קלצקי ז"ל, נגמרו לדאבונו בכשורה מעיקה וקשה במיוחד, כאשר הלב אינו מכיל, והמוח אינו מעכל, כיצד יכול יהודי מזרע אברהם יצחק ויעקב, להתדרדר למחוזות כה שפלים.

אך יחד עם זה, כולם גם הצביעו על נקודת האור החיובית שהתגלתה בשבוע קשה זה, כאשר הערבות ההדדית שחשים בני ישראל זה לזה, באה לידי ביטוי בעצמה כה חזקה, כאשר אלפים ורבות השתתפו באופן פעיל שעות רבות בחיפוש הנרחבים, בהפיכת כל אבן כדי לנסות למצוא אות חיים, בעזרה וסיוע בכל דרך שהיא, באמירת פרקי תהלים בתפלות נרגשות, ובמסע ההתעוררות העצום של קידוש שמו יתברך בשעת האבל הקודר שירד על כולם עם היוודע הבשורה הכואבת והמצמררת כל כך.

כי זה לעומת זה עשה האלוקים, כשהם עולים עולים עד לרקיע, וכשהם יורדים יורדים עד לתהום.

הסיפור המצמרר שהכה הדים כה רבים, שזעזע את אמות הסיפים, צריך לשמש עבורנו כתמרור אזהרה, עד כמה צריכים להתעלות בקדושה, במיוחד בנסיונות שנפלו על דור כמו שלנו כשהכל גלוי וידוע, והרשות נתונה.

שבת קודש, הוא הזמן שבו מתנתקים מכל הבלי העולם, וזה יכול לתת לנו את הדחיפה הרצויה גם בימות החול, להיות פחות מחוברים לכלים שיש בהם סכנה כה גדולה על ידי חיבורם למקומות שפלים. הבה נתרומם.

הרחוק, וזה לא משהו ששונה להצטער עליו כעת. כעת מצטערים על הקוטג' שמחירו עלה, על דמי השכירות הגואים, על האוברדרפט שלא אושר על ידי המנהל, מהיכן צנח פתאום הנושא הזה של בית המקדש? חושבים אנשים לא מעטים.

וזה מראה רק עד כמה עלינו להצטער על חורבן הבית, שהחורבן כה עמוק עד כי אין מבינים אפילו את משמעויותו.

בשולחן ערוך נפסק כי ראוי לכל ירא שמים להיות מיצר ודואג על חורבן בית המקדש. שאלו את החידושי הר"ם, ומה יעשה מי שאינו ירא שמים?

מי שאינו ירא שמים, שיבכה את חורבנו שלו עצמו, השיב להם.

החורבן האישי שלנו, הוא משום שאינו יודעים איזה משמעות אחרת יש לחיים כשהם מחוברים לקדושה, כשהם יונקים יניקה עצומה מהקודש.

בספרים הקדושים כתבו, כי בכל הנוגע לשבת, לא שלט בו החורבן. ההסבר לכך הוא, כי השבת היא קודש קדשים, היא קדושה ישירה שאינה צריכה לשום אמצעי, וכל אדם בכל מצב יכול להתחבר לקדושה זו. אך בכל זאת צריכים להתחבר לקדושה, וזה לא דבר שמגיע מאליה.

דווקא משום שאנו כה רחוקים מהקדושה, נדרש מאיתנו מאמץ גדול יותר להתחבר לקדושה, על ידי שמירת השבת בתוספת קדושה, בתוספת מהקודש על החול בין מלפניה ובין מאחריה, ובתוספת עיסוק בענייני קדושה במשך ימי השבת, גם הארוכים והחמים בתקופה זו של השנה.

בצער על חשכת הגלות הנמשכת זמן כה רב. לפתע נכנסה לבית הכנסת קבוצת תיירים, שבהו במתרחש בחוסר הבנה מוחלט.

כאשר רבי שבתי ראה את תמהונם והשתאותם על המחזה, הוא ניגש אליהם והחל להסביר להם בשפה ברורה וחדה, על אבלות החורבן, ועל כך שאנו בוכים על בית המקדש שהיה למאכולת אש. לאחר דקות ארוכות של הסבר, הוא הבחין כי הם עדיין בוהים באותה תנועה של חוסר הבנה מוחלט. אי לכך הוא החליט להסביר להם בשפה ציורית ופשוטה: היה לנו טמפל גדול ומפואר, דבר שלא נראה כדוגמתו בכל העולם, אליו היו מתכנסים כל היהודים, והוא נשרף בתאריך זה.

זיק של הבנה מסויימת נראה בעיניהם. מתי זה אירע? שאלו בענין. ורבי שבתי מסביר להם, זה אירע לפני קרוב ל-2000 שנה, אבל עד היום עוד מרגישים את החיסרון של זה.

אהה, הבינו הללו. טמפל גדול ומרשים במיוחד. זה אכן דבר ששונה להצטער עליו. לפתע ניעור אחד מהם ופנה לרבי שבתי בשאלה: הגד, הטמפל היפה הזה היה מבוסס בחברת ביטוח? או, לא - השיב רבי שבתי. - אה, זה באמת הפסד גדול. תגיד לחברים שלך - המשיך אותו תייר - שבפעם הבאה שיבנו כזה טמפל, שלא ישכחו לבטח אותו...

לצערנו, הסיפור הזה, אינו לגמרי משל, הרבה אנשים בתוכנו לא לגמרי מפגימים את הסיבות של האבלות בימים אלו, הם לא לגמרי מרגישים מחוברים עם הדבר הזה. מבחינתם חורבן הבית זה משהו שהיה בעבר

שוב פעם צמנו בשבעה עשר בתמוז, ושוב פעם אנו מתאבלים בשבועות אלו על חורבן בית המקדש. לא זכינו, ובית המקדש עדיין לא נבנה, והגלות עדיין נמשכת במלוא עוזה, ועל כך אנו מתאבלים בימים אלו.

האבלות שאנו מתאבלים בימים אלו, אינה על משהו שהיה בעבר והפסדנו אותו. איננו בוכים על משהו שנחרב לפני כמעט אלפיים שנה. אנו בוכים על המצב שלנו היום, על כך שאנו כל רחוקים מדרגת קדושה כלשהי, על כך שאין לנו דרך להתקרב מעט יותר לעבודת ה' כנה ואמיתית, על כך שאין אנו זוכים להשפעת קדושה ושפע גשמי שבא ממרומים על ידי עבודת הקודש בבית המקדש, על כך שסבל הגלות נמשך ומתמשך והחושך מתגבר והולך.

רק נער שאינו מבין דבר, חושב כי בוכים אנו על משהו שהיה בעבר, על משהו שאיבדנו לפני כה הרבה זמן. ולכן רק נער יתהה, מה כל כך הכבידו עלינו עם הרגשות האבלות הללו, הרי מדובר בדבר ישן ובאבלות נושנה, ואיך נוכל להתאבל על דבר שכבר מזמן לא ראינו ולא התחברנו אליו. אך מי שקצת חושב ומתבונן, יודע כי הכאב שלנו הוא על מצבנו היום, שהוא נראה כפי שהוא נראה רק בשל העדר מקום הקדושה שהשפיע על העולם כולו.

המגיד הידוע רבי שבתי יודלביץ זצ"ל צייר בשפתו הייחודית, מעשה שהוא היה עד לו. היה זה פעם בליל תשעה באב, כשהוא ישב על הארץ בבית הכנסת הירושלמי יחד עם עוד מאות יהודים כשביט הכנסת שרוי כמעט באפלה, וכולם ישבו כאבלים מקוננים

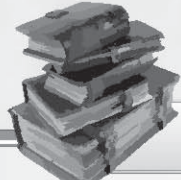

לשון חכמים

כֹּה אָמַר ה' הַשְּׁמֵרוּ בְּנִפְשׁוֹתֵיכֶם וְאַל תִּשְׂאוּ מִשָּׂא בְיָוֵם הַשְּׁבֵת וְהִבְאֵתֶם בְּשִׁעְרֵי יְרוּשָׁלָּיִם: וְלֹא תוֹצִיאוּ מִשָּׂא מִבְּמִקְרַמְכֶם בְּיָוֵם הַשְּׁבֵת וְגַל מְלֶאכֶה לֹא תַעֲשׂוּ וּמִדְּשַׁתֶּם אֶת יוֹם הַשְּׁבֵת בְּאֲשֶׁר צִוִּיתִי אֶת אֲבוֹתֵיכֶם: וְלֹא שְׂמַעוּ וְלֹא הִטּוּ אֶת אָזְנֵם וַיִּקְשׂוּ אֶת עֵרְפֶם לְבִלְתִּי שְׂמוֹעַ וּלְבִלְתִּי קוֹחַת מוֹסֵר: וְהָיָה אִם שְׂמַעַתְּם תִּשְׁמְעוּן אֵלַי וְנָאֵם ה' לְבִלְתִּי הִבִּיאוּ מִשָּׂא בְּשִׁעְרֵי הָעִיר הַזֹּאת בְּיָוֵם הַשְּׁבֵת וּלְקַדֵּשׁ אֶת יוֹם הַשְּׁבֵת לְבִלְתִּי עֲשׂוֹת בָּהּ בּוֹ כָּל מְלֶאכֶה: וְכֹאֵן בְּשִׁעְרֵי הָעִיר הַזֹּאת מְלָכִים וְשָׂרִים יֵשְׁבִים עַל פֶּסַח דָּוָד רִבְבִים בְּרִבְבֵי וּבִסּוּסִים הַמָּוָה וְשָׂרֵיהֶם אִישׁ יְהוּדָה וְלִשְׁבֵי יְרוּשָׁלָּיִם וְנִשְׁבְּהָ הָעִיר הַזֹּאת לְעוֹלָם: וְכֹאֵן מַעְרֵי יְהוּדָה וּמִסְבִּיבוֹת יְרוּשָׁלַם וּמִמֶּאֱרִיז בְּגִנְיָו וּמִן הַשְּׁפֵלָה וּמִן הַחֵר וּמִן הַגֶּבֶגְבִי מִבְּאֵי עוֹלָה וְנִבְח וּמִנְחָה וּלְבֹנָה וּמִבְּאֵי תוֹדָה בֵּית ה': וְנָאֵם לֹא תִשְׁמְעוּ אֵלַי לְקַדֵּשׁ אֶת יוֹם הַשְּׁבֵת וּלְבִלְתִּי שְׂאוֹת מִשָּׂא וְכֹאֵן בְּשִׁעְרֵי יְרוּשָׁלַם בְּיָוֵם הַשְּׁבֵת וְהִצַּתִּי אֵשׁ בְּשִׁעְרֵיהָ וְאֶקְלָה אֶרְמֹנֹת יְרוּשָׁלַם וְלֹא תִכְבְּהָ: ירמיהו יז, כא-כו

ומה שצוה להזהיר על השבת והיו כמה עברות אחרות בידם ואף עבודה זרה, לפי ששמירת שבת עיקר גדול באמונת האיל בחדוש העולם ובאמונה באתות ובמופתים ובקיום כל התורה, וכל המשמר השבת באמונה ישרה לא במהרה הוא חוטא בשאר המצוות, ואמרו רבותינו ז"ל (שבת קיח, ב) כל המשמר שבת כהלכתה אפילו עובד עכו"ם כדור אנוש מוחלין לו שנאמר אשרי אנוש יעשה זאת ובן אדם יחזיק בה כל שומר שבת מחללו, אל תקרי מחללו אלא מחל לו, והמצוה הראשונה שנצטוו ישראל קודם מתן תורה היא שבת, ואתה רואה כמה גדולה שמירת שבת שהרי תלה חרבן ירושלם בשמירת שבת, ומפסוק והצתי אש בשעריה ואכלה ארמנות ירושלם למדו רז"ל רמו, ואמרו אין הדלקה מצויה אלא בבית שיש בו חלול שבת, ואמרו מאי לא תכבה בשעה שאין בני אדם מצוים לכבותה, והנה הפרשה מבוארת.

רד"ק שם

פניני הלכה

שאלה: בכמה בתי כנסיות, מתקיימים שני מניינים לתפילת ליל שבת, במנין אחד מקדימים להתפלל מבעוד יום, ובמנין השני מתפללים בתחילת הלילה. כאשר אדם בא לבית הכנסת, ושומע את המנין הראשון האוחז כבר בתחילת תפילת ערבית, והוא עדיין לא התפלל מנחה, האם יענה לאמירת 'ברכו' של המנין הראשון?

תשובה: יכול לענות לאמירת 'ברכו' של המנין הראשון, ויותר טוב שיתנה קודם לכן שאינו מקבל בכך את השבת, וכך יוכל להתפלל מנחה לאחר מכן.

מקורות ונימוקים: במשנה ברורה (רסג, סב) מבואר, שמי שעונה ברכו לתפילת מעריב מוקדמת של ליל שבת, אינו יכול להתפלל לאחר מכן מנחה, כי בעניינת ברכו מקבלים את השבת.

אך כתבו הפוסקים (ראה קצות השולחן סימן עז הערה ז), כי זה רק במקום שיש מנין אחד, ואף אדם זה העונה להם הוא חלק מציבור זה, ולכן בעניינת ברכו הוא מקבל עליו את השבת. אבל במקום שהוא אינו שייך לציבור שמקבל עליו את השבת, אף אם ענה ברכו אין מקבל עליו בכך את השבת.

והפוסקים (רבי עקיבא איגר בגליון השולחן ערוך רסג, טז ועוד) כתבו עוד, שלעולם אפשר לענות על אמירת ברכו, אם מתנה קודם לכן שאינו מקבל עליו בכך את השבת. וזה אפילו במקום שהוא כן שייך לציבור שכבר מקבל עליו את השבת. על אחת כמה וכמה, במקום שהוא אינו משתייך לציבור זה, שודאי מועיל תנאי זה. וראה כף החיים שם ס"ק עה.

אמרת השבת

תנו שבח ושירה לא-ל אשר שבת ברא ולנו בו נתן תורה.

זמירות ליל שבת

על דברים אלו הבנויים על דברי חז"ל כי לכל הדעות התורה ניתנה בשבת, כתבו הספרים הקדושים, כי הדבר בא ללמדנו כי יש קשר ישיר בין השבת לתורה, ושניהם משלימים זה את זה ומלמדים האחד על רעהו. לפיכך מודים אנו בשבת על נתינת התורה, כי השבת אף היא התעלתה על ידי נתינת התורה. וכמו כן להיפך, על ידי השבת, יש השפעה על התורה, ולכן מודים ומשבחים על כך שהתורה ניתנה בשבת, ובכך התקדשה בישראל קדושה יתירה.

אמר פעם האדמו"ר רבי מנחם מנדל מלובאוויטש זצ"ל בדרך צחות, כי רמז יש בכך, שבכל הנוגע ללימוד התורה אדם צריך לעשות את עצמו כאילו הוא נמצא בשבת.

כאשר באים לדבר עמו על עסקים והוא באמצע לימוד תורה, עליו לחשוב על כך כי בשבת אין מדברים על עסקים, ולכן גם כעת בעסקו בעת הלימוד לא ידבר על עסקים.

כאשר תוקפים אותו חלילה מיחוישים שונים הבאים להפריע אותו מלמודו, עליו לומר לעצמו, כי שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבוא, ובכך זה יוכל להמשיך ולעסוק בתורה.

פרשת השבת

וּבַפְּסָתָם בְּגִדֵיכֶם בְּיָוֵם הַשְּׁבִיעִי וְטַהַרְתֶּם

וְאַחַר תְּבִאוּ אֶל הַמִּטְוָה: (לא, כד)

הבעל הטורים הביא מהמסורה ב' פסוקים מקבילים שיש בהם תיבת 'וטהרתם', א' פסוק זה, ב' וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טמאוותיכם ומכל גלוליתכם אטהר אתכם' (יחזקאל לו, כה).

בכוונת הדברים ביאר בספר וידבר משה, כי ידוע שכפי ההתעוררות שמתעוררים בני אדם למטה, כך מתעורר הרצון העליון למעלה, וכפי מה שבא להטהר כך מסייעין לו לאדם. וכן אמרו חז"ל, שבשבת קודש משתנה מאור פניו של אדם לטובה ולזיו יותר מימות החול, אך הכל לפי רוב המעשה והכנתו של בני האדם, כך מסייעים לו מן השמים למעום טעם שבת.

כבוס בגדים אף הוא מכבוד השבת, והדבר כולל את כל מיני ההכנה, כולל להסיר את הבגדים הצואים הרומז על העבירות.

זהו הרמז בפסוקים שהביא המסורה, וכבסתם בגדיכם ביום השביעי וטהרתם, כלומר בשבת תכבסו את בגדיכם, ותסירו את הדברים המבדילים בינכם לקדושה, ואז גם ה' יתן לכם להרגיש ולטעום את טעם השבת, כפי האמור וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם, בשפע טהרה ועונג.

מעשה לשבת

ירושלמי מפורש

פניו.

האשה יצאה נבוכה יותר משנכנסה, והלכה בוכיה ברחוב. לפתע רואה לנגד עיניה את רבה של קריניק רבי חזקיהו יוסף מיישקובסקי שבא לשהות בעיר במחיצתו של האור שמח. האשה ניגשה מיד אל הגאון מקריניק, סיפרה לו דברים כהווייתם, כשהיא נבוכה ואינה יודעת מה לעשות. הרגיע הרב מקריניק את האשה, וביקש ממנה ללכת אחריו בדרכו לביתו של רב העיר בעל האור שמח. כשנכנס הרב מקריניק לפני רבי מאיר שמחה, סיפר לו את הסיפור של האשה, ושאל אותו מה לעשות.

שאל רבי מאיר שמחה את האשה אם בשבת לבושה היא אחרת מאשר ביום חול? השיבה האשה בחיוב, והאור שמח נענה: אם כך לכי לביתך, תחליפי את בגדיך לבגדי יום חול, ותראי כי התינוק יאכל כהרגלו.

כשיצאה האשה מעל פניו, הסביר האור שמח לרב מקריניק, כי זוהי היתה כוונתו של הרוגוטשובר בתשובתו. שכן שנינו במשנה במסכת בבא קמא, ששור המועד ליגח בשבתות, אינו נעשה על ידי כך מועד לנגיחות בימות החול. התוספות שם הביאו בשם הירושלמי להסביר דין זה, שכן כאשר השור רואה את הבריות לבושים בגדי שבת, הוא אינו מכיר אותם, והשובים בעיניו כאנשים זרים, ולכן הוא נוגח בשבתות, אבל בשבת כאשר הוא מכיר את העובדים והשבים אינו עושה לנגוח אותם.

מבואר איפוא בירושלמי מפורש, כי על ידי לבישת בגדי שבת, נראה האדם כאדם זר ושונה, ולכן מובן מדוע סירב התינוק לינוק מאמו כאשר היא היתה נראית בעיניו כאשה זרה...

שמה של העיר יצאה לתהלה, בשל שמות שני הגאונים האדירים שכינהו בה זה לצד זה, שבללו כמרקחה את שתי התלמודים הבבלי והירושלמי.

האור שמח התבטא פעם באמרו, כי אומרים על הרוגוטשובר כי הוא בעל זכרון נפלא, ולא היו דברים מעולם! בעל זכרון נקרא זה שזוכר דברים שלמד לפני כמה שנים, אך הרוגוטשובר אין לך דבר בתורה שלא למדו זה עתה, כי הרי כל העת חוזר הוא על התלמוד בבלי וירושלמי בלא הרף, וכי לזה בעל זכרון ייקרא?

בשל נאונותו הכבירה, לא היה הרוגוטשובר עונה תשובות מלאות, אלא היה מפנה את השואל למראי מקומות בהם ימצא תשובה לשאלתו, והיו השואלים מאמצים את מוחם לפתור את החידות שהציב להם הרוגוטשובר.

כאחת השבתות נכנסה אשה לביתו של הרוגוטשובר, כולה בוכיה, "רבי, התינוק מסרב לינוק, מה אעשה?"

"גיי, דאס איז א ירושלמי - לך, זהו ירושלמי מפורש", השיב לה כדרכו הגאון במראה מקום סתום, ושילחה מעל

הגאון המופלא מרוגאצ'וב רבי יוסף ראזין זצ"ל, ניצב חי לעיני בני דורו כים התלמוד בהתגלמותו, ים סוער ושוצף המשתפך מעבר לגדותיו.

כבר בילדותו ניכרו עליו סימני הגאונות הכבירים שבהם חונן, ובהיותו בגיל שמונה כבר לא נמצא מי שילמד אותו, ואביו רבי פישל, שהיה מגדולי חסידי ליובאוויטש וקאפוסט, לימדו בעצמו. יש ומתוך ריתחת הלימוד היה הנער הצעיר נוף באביו שאינו מבין את הפשט, אך במהרה היה נזכר שאביו הוא, והיב בכבודו, והיה מבקש את סליחתו...

לאחר שהגיע לגיל מצוות, הביא אותו אביו ללמוד אצל רבי יוסף דוב הלוי בעל בית הלוי, שכינה באותם ימים כרבה של סלוצק, שם התחבר לבנו של הגרי"ד, הוא רבי חיים הלוי מבריסק. ולאחר מכן נסע ללמוד אצל השרף מבריסק, רבי יהושע לייב דיסקין זצ"ל.

דרכו היה בסופה וסערה, כאשר הוא עונה בחריפות יתרה. לימים, בהיותו חסיד קאפוסט, שלח אליו האדמו"ר מקאפוסט שליח, ומסר לו כי הגיע הזמן שילך בדרכי רבו. השליח העביר את הדברים בלא להבין על מה יסובו הדברים, והגאון הרוגוטשובי הסביר לו כי על השולחן לפני רבו הבית הלוי היה מונח קופסת טבכ עליה היו חרותות האותיות ש.פ.ו.ש.מ.ג. ומעת לעת היה רבו מסתכל ומתבונן בקופסה. התלמיד חשקה נפשו לדעת על מה ירמזון הדברים, והפציר רבות ברבו שיגלה לו, עד כי גילה לו שהם ראשי תיבות של הפסוק 'שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו'. לזה היתה כוונת האדמו"ר, השלים הרוגוטשובר.

בהמלצת האדמו"ר מקאפוסט, נבחר הרוגוטשובר לכהן כרבה של קהל החסידים בעיר דווינסק, לצד רבה של העיר הגאון הנודע רבי מאיר שמחה הכהן בעל האור שמח.

דבריהם הם זכרונם

הגאון הקדוש רבי אברהם גרודז'ינסקי זצ"ל הי"ד מסלבודקא - כ"ב תמוז תש"ד

מנהלה הרוחני של הישיבה הגדולה והקדושה בסלבודקה, בית היוצר של גדולי ואבירי התורה בדורות האחרונים, נודע בכח עיונו במחשבת המוסר כפי שהעתיק מרבו הסבא רבי נתן צבי מסלבודקא, ממנחילי תורת המוסר של הסבא הקדוש רבי שמחה זיסל מקלם ורבו אור ישראל מסלנט זיע"א.

מפורסם הוא הסיפור על הרגשותיו בשלימות המעשים, כאשר נפטרה עליו רעייתו והותירה אותו מטופל עם שמונה עוללים רכים, שמחלק מהם זכה ויצאו גדולי עולם מפורסמים, לא בירך מיד את ברכת "דיין האמת", אלא לאחר יומיים, שכן רק אחרי זמן זה חש כי יכול הוא לברך את הברכה ולקבל עליו את צידוק הדין בדעת שלמה ובנפש חפצה...

גם בחשכת אימי ימי השואה, לא נפל ברוחו, למרות כל מה שעבר עליו, ואף בתוך הגיטו כאשר עבדו בעבודות פרך, היה אומר לפני קבוצת בחורים שיחה בכל ליל שבת. באחד הימים נערכה 'אקציה' גדולה, שסייגה חלק גדול מיושבי הגטו בדרכם אל הבלתי נודע, ובאופן טבעי ירד דכאון רוח על תושבי הגטו. והנה הגיע ליל שבת, ורבי אברהם מבחין על תלמיד מקורב רבי מרדכי צוקרמן זצ"ל, כי ניכר בו יאוש ועצבות, והוא פונה ומעיר לו, כי את שבת יש לקבל מתוך שמחה!

בספר מאמריו 'תורת אברהם', ישנו פרק שלם על עבודת השבת, ובה מתבארים דברים יסודיים ועמוקים במהותה של השבת ובדרכי העבודה בה. שבת היא מציאות ודרגה של קדושה, מסיק הוא במאמריו, ואין זוכים לקדושה בלא תשובה, כי כל זמן שיש חטא יש תאוה והגשמה, וכשיש הגשמה אי אפשר להגיע לקדושה. מה טוב, קובע, לו היה האדם קובע את הזמן שלפני כניסת השבת, ללימוד מוסר ולהתבוננות תשובה, כדי שיהיה ראוי ונכון לקבל את השבת.

משל ונמשל

ולא נתתו ה' אלוקינו לגויי הארצות, ולא הנחלתו מלכנו לעובדי פסילים, וגם במנוחתו לא ישכנו ערלים, כי לזרע עמך נתתו באהבה לזרע יעקב אשר בם בחרת, עם מקדשי שביעי כולם ישבעו ויתענגו מטובך.

מדוע אין לגויים חלק בשבת?

הדברים יתבארו על פי דברי רבי לוי יצחק מבארדיטשוב, שפתח את פיו במשל:

מלך שעלה במחשבתו לבנות פלטרין גדול לכבוד בניו, והוא עצמו לא היה זקוק לאותו פלטרין כלל, וכל מגמתו בבנין ארמון מפואר זה, הוא כדי שיהיה לבניו פלטרין נאה.

והנה לאותו מלך היה יועץ בכיר מאוד, אך היה שונא של בניו של המלך. כשנגמר הבנין והשתכלל בהדרו, רצה אותו יועץ להכנס ולשבת בבנין זה.

אין ספק, כי בודאי לא יניח לו המלך להכנס לארמון שנבנה אך ורק בשביל בניו, שכן כיצד יוכל להיות דבר כזה שכל עיקר הפלטרין לא נבנה אלא בשביל בניו, וכעת שהוא מוכן יכנס לתוכו מי ששונא את בני המלך? ודאי שלא יתכן הדבר.

אך אם המלך יבנה את הבנין לעצמו, ולא יתכוון בבניית הפלטרין לצורך בניו, או כי אז יתכן שלאותו פלטרין יכנס גם אותו איש השונא את בני המלך. הנמשל:

הקדוש ברוך הוא ברא את העולם בשביל ישראל, וכמו שאמרו חז"ל בראשית ברא, בשביל ישראל שנקראו ראשית.

כאשר מחשבה זו עולה לפני הקב"ה, הרי שלא יתכן שבאותו עולם יבואו ויהנו ממנו אלו השונאים את בן המלך הוא עם ישראל. מה שאומות העולם נהנים מהשפעת העולם, הוא רק בזמן הסתר פנים, כאשר הקב"ה אינו מביט באותה כוונה מיוחדת אליה נבראה הבריאה כולה, ודומה הדבר כאילו לא נבראה במיוחד בשביל בניו, או כי אז מכנים לתוכה הקב"ה גם את אומות העולם השונאים את ישראל.

שונה הדבר בשבת, שאז הוא השלמת היצירה, וזהו תכלית מעשה שמים וארץ, שהיא מיוחדת עבור בני ישראל, ומובן הדבר כי לא יתכן שיהיה לאומות העולם חלק ביום השבת, שהרי תכלית הבריאה כולה המשתקפת ביום השבת, היא רק לצורך ישראל.

יְדֵי הַשַּׁבָּת

יְדֵים יְקָרִים!

אֲנַחְנוּ נִמְצָאִים בְּשָׁבוּעַ הָרִאשׁוֹן שֶׁל שְׁלֹשֶׁת הַשָּׁבוּעוֹת, הַקְּרוּיִים בְּפִי חֲכָמֵינוּ תִּלְתָּא דְּפוּרְעָנוּתָא עַל שֵׁם הַהֶפְטָרוֹת שֶׁבָּהּ קוֹרְאִים אֶת הַדְּבָרֵי הַנְּבִיאִים הַמְּנַבְּאִים עַל הַפְּרָעָנוּת שֶׁתְּבֹא עַל יְרוּשָׁלַיִם אִם לֹא יִשְׁוּבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתִשְׁבֻּבָהּ.

שָׁבוּעוֹת אֵלּוּ קְרוּיִים גַּם בֵּין הַמְּצָרִים עַל שֵׁם הַפְּסוּק כֹּל רִדְפֶיָה הַשִּׁיגוּהָ בֵּין הַמְּצָרִים שֶׁמִּשְׁמָעוֹתָו הַפְּשׁוּטָה, כִּי הַרֹדְפִים שֶׁל עִם יִשְׂרָאֵל, הַשִּׁיגוּ אֶת עַם יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שְׂרֹדֵף מִשִּׁיג אֶת הַנֶּרְדֵף כְּשֶׁהוּא מִצִּי בֵּין שְׁנֵי מְצָרִים וְאִין לוֹ לֹא לְבָרַח. וְחֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים קָבְעוּ, כִּי זְמַן זֶה שֶׁבֵּין שְׁבָעָה עֶשְׂרֵת בְּתַמּוּז, שֶׁבּוּ אָרְעוּ חֲמֵשׁ צְרוֹת לְעַם יִשְׂרָאֵל, עַד לְצַרָּה הַגְּדוֹלָה שֶׁל נְפִילַת הַחוֹמוֹת בְּיַד הָאוּבִי, לְבֵין תִּשְׁעָה בָּבָב שְׁנָם בּוּ אָרְעוּ חֲמֵשׁ צְרוֹת לְעַם

יִשְׂרָאֵל, וּבָהֶם הַצָּרָה שֶׁל חֲרָבַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וַיִּשְׁרִיפְתּוּ, הוּא זְמַן שֶׁבּוּ יֵשׁ שְׁלִיטָה לְאוּבֵי יִשְׂרָאֵל, וְהוּא אֵינוֹ זְמַן טוֹב.

כִּי מוּבָא בְּחֻלְקָהּ, כִּי יֵשׁ לְהַזְהֵר בְּיָמִים אֵלּוּ שֶׁלֹּא לְצַאת לְבַד לְרַחֲוֵבָה שֶׁל עִיר בְּשָׁעוֹת הַבֶּקֶר הַמֵּאֲחָרוֹת עַד לְשָׁעוֹת אַחַר הַצְּהַרִים, בְּשֶׁל הַסְּפָנָה הַשְּׂרוּיָה בְּיָמִים אֵלּוּ.

עַם זֹאת, דְּבָר פְּלֵא מוּבָא בְּסִפְרֵי הַתְּסִידוֹת, כִּי הַשְּׁבָתוֹת שֶׁל יָמֵי בֵּין הַמְּצָרִים, הֵם שְׁבָתוֹת גְּבוּהוֹת וְנִעְלוֹת בְּיֹתֵר, עַד כִּי יֵשׁ שְׁאֲמָרוֹ שְׁשִׁלְשֶׁת שְׁבָתוֹת אֵלּוּ, הֵם הַמְּקוֹר לְקִדְשַׁת שְׁלֹשֶׁת הַרְגָלִים.

כְּרוּר שְׂדֵבְרִים אֵלּוּ הֵם דְּבָרִים גְּבוּהִים, וְכִדֵּי לְהִבִּין אוֹתָם הַיֵּטֵב דְּרוּשׁ לְזֶה הַבְּנֵה טוֹבָה וְמוֹעֲמִיקָה. אִךְ אֶפְשָׁר קֶצֶת לְהַסְבִּיר וְלְהַטְעִים אֶת הַדְּבָרִים, כִּי בְּזְמַן כֵּן הַשְּׂמִחָה וְהַגְּלוּת אֶת הַצְּפִיָּה לְבִנְיָן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, הָרִי כְּשֶׁמְגִיעַ הַשְּׁבָת, מִתְעַלָּה צְפִיָּה זֹאת לְדַרְגָּה גְּבוּהָה יוֹתֵר, וְלִכְּן הַשְּׁבָתוֹת הַלָּלוּ כֹּל כִּי כִּי גְבוּהִים, עַד שֶׁהֵם מְהִיִּים שְׂרָשׁ לְקִדְשַׁת שְׁלֹשֶׁת הַרְגָלִים, שֶׁהֵם זְמַנֵּי הַקְּדוּשָׁה שְׂמִחָה בָּהֶם לְרֵאוֹת וְלְהִרְאוֹת בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ.

יְלָדִים טוֹהוּרִים וְקְדוּשִׁים! נִהְיִים אֲנִי לְשׁוֹרֵר בְּזִמְרוֹת הַשְּׁבָת 'אוֹהֲבֵי ה' הַמְּתַחַפִּים לְבִנְיָן אֲרִיאֵל, בְּיוֹם הַשְּׁבָת שִׁישׁוּ וְשִׁמְחוּ מִמְּקַבְּלֵי מִתּוֹן נְחִלְיָאֵל, נִשְׁוֹשׁ וְנִשְׁמַח עִם בִּיאַת הַשְּׁבָת, וּבְזִכּוֹת זֶה נִזְכָּה לְבִנְיָן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה.

שְׁבַת שְׁלוֹם וּמְבֹרָךְ.

ישמחו

מופץ בדואר אלקטרוני בכל קצוות תבל.
לזיכוי הרבים נא הדפיסו
והפיצו בין מכריכם!

לקבלת הגיליון בכל שבוע,
ולהערות הצעות ותרומות
yismechu@yismechu.com 052-7636030